

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

રેમ અવતાર

વિરુદ્ધ

રાજ્ય (દિલ્હી વહીવટીતંત્ર)

ઓગસ્ટ ૮, ૧૯૮૫

[એસ. મુર્તઝા ફઝલ અલી અને એ. વરદરાજન, જજ]

ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૮૬૦-કલમ ૩૦૩

ગળું દબાવીને પત્નીની હત્યા કરવાનો આરોપી-આખા પુરાવાની સંચિત અસર લેવા માટે માત્ર આસપાસના પુરાવાઓ જ કોર્ટની પ્રશંસા માટે ઉપલબ્ધ છે.

ક્રિમિનલ ટ્રાયલ

પરિસ્થિતિક પુરાવા-એકબીજા સાથે જોડાયેલા સતત સંજોગોની સાંકળ-સમગ્ર પુરાવાની સંચિત અસરની જરૂરિયાતને ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર છે.

ફરિયાદી પક્ષે આરોપ લગાવ્યો હતો કે અપીલકર્તાએ તેની પત્નીનું ગળું દબાવીને હત્યા કરી હતી.અપીલકર્તા અને મૃતકના લગ્ન ઘટનાની તારીખના લગભગ એક વર્ષ પહેલાં થયા હતા.લગ્નના લગભગ છ મહિના પછી બંને પતિ-પત્ની વચ્ચેના સંબંધો વણસવા લાગ્યા હતા.આરોપીએ મૃતકની અવગણના કરી, તેણી સાથે દુર્વ્યવહાર કર્યો, તેણીને ચીડવ્યું, તેણીને વેક્સ કરી અને તેને માર પણ માર્યો.આ બધાની જાણ બંને પક્ષોના સંબંધીઓને કરવામાં આવી હતી, જેના પરિણામે બંને પક્ષોને એક સાથે લાવવા માટે પંચાયત બોલાવવી પડી હતી, જેનો પણ કોઈ ફાયદો થયો ન હતો.

સેશન્સ કોર્ટે પુરાવા પર વિચાર કર્યા પછી અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે ફરિયાદી પક્ષનો કેસ વાજબી શંકાની બહાર સાબિત થયો ન હતો અને તે મુજબ અપીલકર્તાને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૫ હેઠળ તેમની સામે ઘડવામાં આવેલા આરોપોમાંથી મુક્ત કર્યો હતો.

રાજ્યએ હાઈકોર્ટ સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી હતી જેણે ઉપરોક્ત નિર્ણયને ઉલટાવી દીધો હતો અને તે નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યો હતો કે અપીલકર્તાએ તેની પત્નીનું ગળું દબાવીને હત્યા કરી હતી.

આ અદાલતમાં આ અપીલકર્તાની અપીલને નકારી કાઢવી **HELD:**

૧. હાઈકોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલો મત સાચો છે અને તેમાં દખલ કરવાનું કોઈ કારણ નથી.ટ્રાયલ કોર્ટ ખોટી પડી છે અને તેણે મૂળભૂત રીતે ખોટો અભિગમ અપનાવ્યો છે.ટ્રાયલ કોર્ટનો ચુકાદો માત્ર કાયદાકીય રીતે જ ખોટો નથી પરંતુ

સંપૂર્ણપણે વિફૂત છે.કેસના સંજોગો અને સાક્ષીઓના સ્વીકારને ધ્યાનમાં રાખીને, આરોપી સામેનો કેસ વાજબી શંકાની બહાર સાબિત થયો છે.આ એવો કેસ નથી જ્યાં બે મંતવ્યો શક્ય હોય.[૫૧૬ **G, D-E**]

૨. આરોપીઓને દોષિત ઠેરવવામાં આવે તે પહેલાં પરિસ્થિતિકીય પુરાવા સંપૂર્ણ અને નિર્ણાયક હોવા જોઈએ.જો કે, આનો અર્થ એ નથી કે પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવાના પુરાવાની કોઈ ચોક્કસ અથવા વિશેષ પદ્ધતિ છે.જો કે, પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવાને તેના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં ધ્યાનમાં ન લેવાના જોખમ સામે સાવચેતી રાખવી જોઈએ, દા. ત. જ્યાં એકબીજા સાથે જોડાયેલા સંજોગોની સાંકળ હોય, ત્યાં અદાલત માટે સંજોગોની સાંકળને કાપી નાખવી અને તોડવી શક્ય નથી.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, જ્યાં શ્રેણીબદ્ધ સંજોગો એકબીજા પર નિર્ભર હોય ત્યાં તેમને એક સંકલિત સંપૂર્ણ તરીકે વાંચવું જોઈએ અને અલગથી ધ્યાનમાં લેવું જોઈએ નહીં, નહીં તો પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવાના પુરાવાના ખ્યાલને જ હરાવી દેવામાં આવશે.[૫૧૦ જી-૫૧૧ એ]

૩. જ્યાં પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવાઓમાં એકબીજા સાથે જોડાયેલા સતત સંજોગોની સાંકળ હોય છે, ત્યાં અદાલતે આરોપીઓને નિર્દોષ જાહેર કરતા અથવા દોષિત ઠેરવતા પહેલા સમગ્ર પુરાવાની સંચિત અસર લેવી પડે છે.[૫૧૬ એફ]

તાત્કાલિક કેસમાં સેશન્સ જજે ભૂલ કરી હતી.નિ:શંકપણે પરિસ્થિતિજન્ય અને એકબીજા સાથે ગાઢ રીતે જોડાયેલા તમામ સંજોગોને

એકસાથે લેવાને બદલે, તેમણે દરેક સંજોગો સાથે અલગથી વ્યવહાર કરીને પોતાની જાતને સંપૂર્ણપણે ખોટી દિશા આપી છે, જેથી કેસમાં રજૂ કરાયેલા પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવાની પ્રશંસા કરતી વખતે ખોટો અભિગમ અપનાવ્યો છે.મૃતક દ્વારા લખાયેલા કેટલાક પત્રો આરોપીનો નિર્દયી અને ક્રૂર સ્વભાવ અને તેની સાથેનો વ્યવહાર દર્શાવે છે.તે સંપૂર્ણપણે ઉદાસીન હોવાનું જણાય છે.મૃતકએ તેના માતા-પિતાને પ્રાર્થના કરી કે તેઓ તેને તાત્કાલિક તેમની સાથે લઈ જાય.અપીલકર્તાનું વર્તન હોવા છતાં, મૃતકના સાસુ-સસરા તેના પ્રત્યે ખૂબ જ દયાળુ હતા, પરંતુ અપીલકર્તા એટલો કઠોર સ્વભાવનો હતો કે તે કોઈની વાત સાંભળતો ન હતો.અમુક તૂટેલી બંગડીઓ અને કફ-લિંક્સની એક જોડીની પુનઃપ્રાપ્તિ દર્શાવે છે કે ગળું દબાવી દેવા દરમિયાન, મૃતકએ સખત પ્રતિકાર કર્યો હતો.તબીબી પુરાવા એ પણ સમર્થન આપે છે કે મૃતકનું મૃત્યુ હાથથી ગળું દબાવીને કરવામાં આવ્યું હતું.ફરિયાદી પક્ષના સંખ્યાબંધ સાક્ષીઓ ફરિયાદી સાક્ષીઓ ૫,૬,૭,૮ અને ૯ એ જુબાની આપી હતી કે અપીલકર્તા મૃતક સાથે દુર્વ્યવહાર કરી રહ્યો હતો અને તેમના સંબંધો અત્યંત તણાવપૂર્ણ હતા, અને બંને પક્ષોના સંબંધીઓએ આરોપી અને મૃતકના સંબંધોમાં સુમેળ લાવવા માટે તેમના શ્રેષ્ઠ પ્રયાસો કર્યા હતા.ખૂબ જ મહત્વની બીજી પરિસ્થિતિ એ છે કે ઘટના પછી આરોપી મુઝફ્ફરનગર ગયો હતો, તે જ સાંજે તેની બહેનના ઘરે રોકાયો હતો, તે જ સાંજે પાછો આવ્યો હતો, પોતાના હાથમાં હોટલના રજિસ્ટરમાં લખેલા ખોટા અને ધારેલા નામ હેઠળ હોટલમાં રોકાયો હતો.આ આરોપીની દોષિત અંતરાત્મા દર્શાવે છે.અન્ય આંતરિક પુરાવા જે આરોપી સામેના કેસને સાબિત કરે છે તેમાં બે

પત્રો (એક્સ્ટ. ફરિયાદી સાક્ષી ૧૨-એ અને બી) મૃતક દ્વારા તેના માતાપિતાને લખવામાં આવ્યું હતું જેમાં તેણીએ તેના પિતાને તેણીને લઈ જવા વિનંતી કરી હતી કારણ કે તેનો પતિ તેની સાથે દુર્વ્યવહાર કરી રહ્યો હતો. સન-ઇન્સ્પેક્ટર, પ્રોસીક્યુશન વિટનેસ ૧૮ નું નિવેદન દર્શાવે છે કે આરોપીની વ્યક્તિગત શોધમાંથી રૂ. ૫. ૫૦ મેરઠથી દિલ્હીની એક ટિકિટ મળી આવી હતી અને આરોપીના બાનિયન પર લોહીના ડાઘા હતા. [૫૧૧ બી, જી, ૫૧૫ એ, સી-ડી, ૫૧૬ એ-બી]

ફોજદારી અપીલ અધિકારક્ષેત્ર:

૧૯૮૦ની ફોજદારી અપીલ No.૧૦૬.

સી. આર. એલ. માં દિલ્હી હાઈકોર્ટના ૮.૧.૧૯૮૦ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી. ૧૯૭૮નો એ. નંબર ૧૩૭.

અપીલકર્તાઓ માટે સુશ્રી નીરજા મહેરા અને આઈ. કે. વાકેરા. પ્રતિવાદી પતી અનિલ દેવ સિંહ, આર. એન. પોદ્ધાર અને જી. ડી. ગુપ્તા.

કોર્ટનો ચુકાદો આના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

ફઝલ અલી, જજ આ કેસમાં અપીલકર્તાને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૭ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો અને હાઈકોર્ટ દ્વારા આજીવન કેદની સજા સંભળાવવામાં આવી હતી. આ કેસ સંપૂર્ણપણે પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવા પર આધાર રાખે છે અને પુરાવાને ધ્યાનમાં લીધા પછી ટ્રાયલ કોર્ટનો અભિપ્રાય હતો કે ફરિયાદી પક્ષનો કેસ વાજબી શંકાની બહાર સાબિત થયો ન હતો અને તે

મુજબ અપીલકર્તાને તેની સામે ઘડવામાં આવેલા આરોપોમાંથી મુક્ત કરવામાં આવ્યો હતો.રાજ્યએ હાઈકોર્ટ સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી હતી જેણે ટ્રાયલ કોર્ટના નિર્ણયને ઉલટાવી દીધો હતો અને તે નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યો હતો કે અપીલકર્તાએ તેની પત્નીનું ગળું દબાવીને હત્યા કરી હતી.આથી, દંડ પ્રક્રિયા સંહિતા, ૧૯૭૩ની કલમ ૩૭૯ હેઠળ આ અદાલત સમક્ષ આ અપીલ કરવામાં આવી છે.

શરૂઆતમાં જ આપણે ઉલ્લેખ કરી શકીએ કે આરોપીઓને દોષિત ઠેરવવામાં આવે તે પહેલાં પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવા સંપૂર્ણ અને નિર્ણાયક હોવા જોઈએ.જો કે, આનો અર્થ એ નથી કે પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવાના પુરાવાની કોઈ ચોક્કસ અથવા વિશેષ પદ્ધતિ છે.જો કે, આપણે પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવાને તેના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં ધ્યાનમાં ન લેવાના જોખમ સામે સાવચેતી રાખવી જોઈએ, દા. ત., જ્યાં એકબીજા સાથે જોડાયેલા સંજોગોની સાંકળ હોય, ત્યાં અદાલત માટે સંજોગોની સાંકળને કાપી નાખવી અને તોડવી શક્ય નથી.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો જ્યાં શ્રેણીબદ્ધ સંજોગો એકબીજા પર નિર્ભર હોય તેમને એક સંકલિત સંપૂર્ણ તરીકે વાંચવું જોઈએ અને અલગથી ધ્યાનમાં લેવું જોઈએ નહીં, નહીં તો પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવાના પુરાવાના ખ્યાલને જ હરાવી દેવામાં આવશે.વિદ્વાન સેશન્સ જજ 'આ જ ભૂલમાં ફસાયા હોય તેવું લાગે છે.તાત્કાલિક કેસમાં, તમામ સંજોગોને એકસાથે લેવાને બદલે, જે નિઃશંકપણે પરિસ્થિતિજન્ય છે અને એકબીજા સાથે ગાઢ રીતે જોડાયેલા છે, વિદ્વાન સત્ર ન્યાયાધીશે દરેક સંજોગો સાથે અલગથી વ્યવહાર કરીને પોતાને સંપૂર્ણપણે ખોટી દિશા આપી છે, જેથી

કેસમાં રજૂ કરાયેલા પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવાની પ્રશંસા કરતી વખતે ખોટો અભિગમ અપનાવ્યો છે.

ચાલો હવે આપણે પહેલા તેનો સંક્ષિપ્ત સારાંશ આપીને અપીલકર્તા દ્વારા આધાર રાખેલા સંજોગોનું વર્ણન કરીએ. આરોપી અને મૃતકના લગ્ન ૬ ડિસેમ્બર, ૧૯૭૫ ના રોજ થયા હતા, એટલે કે, ઘટનાની તારીખના ભાગ્યે જ એક વર્ષ પહેલાં. લગ્નના લગભગ છ મહિના પછી બંને પતિ-પત્ની વચ્ચેના સંબંધો વણસવા લાગ્યા હતા. પુરાવા સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે આરોપીએ મૃતકની અવગણના કરી હતી, તેની સાથે દુર્વ્યવહાર કર્યો હતો, તેને ચીડવ્યું હતું, તેને વેક્સ કર્યું હતું અને તેને માર પણ માર્યો હતો. આ બધી બાબતોની જાણ બંને પક્ષોના સંબંધીઓને કરવામાં આવી હતી, જેના પરિણામે બંને પક્ષોને એક સાથે લાવવા માટે પંચાયત બોલાવવી પડી હતી, જેનો પણ કોઈ ફાયદો થયો ન હતો. તે દર્શાવવા માટે વધુ પુરાવા છે કે ઘટનાની રાત્રે, એટલે કે, ૧૬મી અને ૧૭મી નવેમ્બર ૧૯૭૬ની રાતની વચ્ચે, આરોપી છેલ્લે કેટલાક સાક્ષીઓ દ્વારા જોવામાં આવ્યો હતો, જેમના પુરાવાનો આપણે હવે પછી ઉલ્લેખ કરીશું. બીજું, એ પણ સાબિત થાય છે કે આરોપી ૧૭ નવેમ્બર ૧૯૭૬ની સવારે પોતાનું ઘર છોડીને મુઝફ્ફરનગર ગયો હતો અને ત્યાં તેની બહેનના ઘરે રોકાયો હતો અને ૧૭ નવેમ્બર ૧૯૭૬ની સાંજે દિલ્હી પાછો આવ્યો હતો, પરંતુ પોતાના ઘરમાં રહેવાને બદલે તે દિલ્હીના પહાડગંજની વીનસ હોટલમાં વિનોદ કુમારના ખોટા અને ધારેલા નામ હેઠળ રોકાયો હતો, જે પુરાવા અનુસાર તેણે હોટલના રજિસ્ટરમાં એન્ટ્રી કરતી વખતે લખ્યું હતું.

વધુમાં, એવું લાગે છે કે મૃતક દ્વારા લખાયેલા કેટલાક પત્રો છે જે આરોપીનો નિર્દયી અને ક્રૂર સ્વભાવ અને તેના પ્રત્યેની તેની વર્તણૂક દર્શાવે છે.તે તેના પ્રત્યે સંપૂર્ણપણે ઉદાસીન હોવાનું જણાય છે અને મૃતકએ તેના માતાપિતાને તેને તાત્કાલિક તેમની સાથે લઈ જવા માટે પ્રાર્થના કરી હતી.એ વાત સાચી છે કે અપીલકર્તાનું વર્તન હોવા છતાં, મૃતકના સાસુ-સસરા તેના પ્રત્યે ખૂબ જ દયાળુ હતા અને પરિસ્થિતિને બચાવવા માટે તેમના શ્રેષ્ઠ પ્રયાસો કર્યા હતા પરંતુ અપીલકર્તા એટલી કઠોર સામગ્રી અને હઠીલા સ્વભાવનો હતો કે તે કોઈની વાત સાંભળતો ન હતો.

વધુમાં, પુરાવા વધુ દર્શાવે છે કે જ્યાં મૃતકનું ગળું દબાવીને હત્યા કરવામાં આવી હતી તે ઓરડામાંથી કેટલીક તૂટેલી બંગડીઓ અને એક જોડી કફલિન્ક મળી આવી હતી.તબીબી પુરાવા એ પણ સમર્થન આપે છે કે મૃતકનું મૃત્યુ હાથથી ગળું દબાવીને કરવામાં આવ્યું હતું.કેટલાક અન્ય સંજોગો છે જે આરોપી દ્વારા ભજવવામાં આવેલી ભૂમિકા દર્શાવે છે અને જો આપણે સંજોગોને એકસાથે લઈએ તો અનિવાર્ય નિષ્કર્ષ એ છે કે ફરિયાદી પક્ષે તેનો કેસ સંપૂર્ણપણે સાબિત કર્યો છે.

આપણે ત્યાં અવલોકન કરી શકીએ કે ઉપર વર્ણવેલ સંજોગો પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવાઓની સાંકળમાં એટલા એકબીજા સાથે જોડાયેલા છે કે તેમને કાપી નાખવા મુશ્કેલ છે અને વિદ્વાન સત્ર ન્યાયાધીશે એક પછી એક સંજોગોને નકારી

કાઢવા અને પછી આરોપીઓને નિર્દોષ જાહેર કરવા જોઈએ નહીં.અહીં જ વિદ્વાન સત્ર ન્યાયાધીશે કાયદાની ગંભીર ભૂલ કરી છે.જો આપણે પુરાવાને એક અભિન્ન સમગ્ર તરીકે વાંચીએ, તો અનિવાર્ય નિષ્કર્ષ એ છે કે અપીલકર્તા સિવાય અન્ય કોઈએ હત્યા કરી ન હોત.

આ પ્રસ્તાવના સાથે, અમે હવે ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદાને ઉલટાવવા અને આરોપીઓને દોષિત ઠેરવવામાં હાઈકોર્ટ દ્વારા આધાર રાખેલા સંજોગોની સાંકળ સાથે વ્યવહાર કરવા માટે આગળ વધીએ છીએ.શરૂ કરવા માટે, જેમ આપણે કહ્યું છે તેમ, તેમના લગ્નના એક વર્ષની અંદર મૃતક ૧૬મી અને ૧૭મી નવેમ્બર ૧૯૭૬ની રાત્રે મૃત્યુ પામ્યા હતા.ફરિયાદી પક્ષના સંખ્યાબંધ સાક્ષીઓ (ફરિયાદી સાક્ષીઓ ૫,૬,૭,૮ અને ૯) કે જેમના પુરાવાને હાઈકોર્ટ દ્વારા સંપૂર્ણ રીતે ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા છે, તેમણે જુબાની આપી હતી કે અપીલકર્તા મૃતક સાથે દુર્વ્યવહાર કરી રહ્યો હતો અને તેમના સંબંધો અત્યંત તણાવપૂર્ણ હતા.આને વધુ સંજોગો દ્વારા સમર્થન મળે છે કે બે પતિ-પત્ની વચ્ચેના મતભેદોને ઉકેલવા માટે પંચાયત બોલાવવામાં આવી હતી.આ સંબંધમાં ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષીઓએ આ રીતે વાત કરી છે:—

"આરોપી હંમેશા મધુ સાથે દુર્વ્યવહાર કરતો હતો અને કહેતો હતો કે તે મધુને તેની સાથે રાખવાનું પસંદ નહીં કરે.લગ્નના લગભગ ૬ મહિના પછી સમાધાન લાવવા માટે દિલ્હીના બખ્તામલ ધર્મશાળામાં પંચાયત યોજવામાં આવી હતી.પંચાયત સમક્ષ આરોપીના પિતાએ ખાતરી આપી હતી કે તેઓ આરોપીને વધુ

સારું વર્તન કરવા માટે કહેશે.પરંતુ મૃતક પ્રત્યેના આરોપીના વલણમાં કોઈ ફેરફાર થયો ન હતો અને આરોપી છોકરીને છોડવા માટે મક્કમ હતો.”

(ફરિયાદી સાક્ષી ૫, રમેશ ચંદ)

“ મધુની હત્યાના લગભગ ૫ કે ૬ મહિના પહેલા તેના પિતાએ મને ફરિયાદ કરી હતી કે આરોપી તેને મારતો હતો અને તેને છોડવા માંગતો હતો.તેના ૨-૩ દિવસ પછી બાગતામલ ધર્મશાળામાં પંચાયત યોજાઈ. કુચા પતિ રામ. પંચાયત પહેલાં આરોપીના પિતાએ ખાતરી આપી હતી કે તેઓ તેને સમજાવશે અને ભવિષ્યમાં આરોપી મધુ સાથે યોગ્ય વર્તન કરે તે જોશે.”

(ફરિયાદી સાક્ષી ૬, રામ કિશન દલાયા)

“આરોપી મધુને મારતો હતો અને અમને આ સંબંધમાં ઘણી ફરિયાદો મળી રહી હતી.હું, રમેશ ચંદ, ગંગા પ્રસાદ અને મદન લાલ દિલ્હી આવી રહ્યા હતા અને આરોપીઓને આવું ન કરવા વિનંતી કરી રહ્યા હતા.જોકે, મધુ પ્રત્યે આરોપીના વર્તનમાં કોઈ ફેરફાર થયો ન હતો.”

(ફરિયાદી સાક્ષી ૭, છાનુ લાલ)

"તેણીના લગ્ન કોર્ટમાં હાજર રામ અવતાર (આરોપી) સાથે થયા હતા.લગ્નના લગભગ ૨૦ કે ૨૫ દિવસ પછી મદન લાલે કહેવાનું શરૂ કર્યું હતું કે મૃતકને આરોપી દ્વારા માર મારવામાં આવી રહ્યો છે અને તેની સાથે દુર્વ્યવહાર કરવામાં આવી રહ્યો છે. એક પંચાયતનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.રાધેલાલને પણ બોલાવવામાં આવ્યા હતા અને તેઓ પંચાયતમાં ગયા હતા."

(ફરિયાદી સાક્ષી ૮, રામ પાલ સિંહ)

"તેમની વચ્ચે લાંબા સમયથી તણાવપૂર્ણ સંબંધો હતા."

(ફરિયાદી સાક્ષી ૯, ગુલાબ ચંદ)

"શરૂઆતથી જ આરોપી મારી દીકરી સાથે દુર્વ્યવહાર કરી રહ્યા હતા.તેમાંથી તે મને પત્રો લખતી હતી.મને ખબર પડી હતી કે તે ખુશ નથી—અને તેથી હું દિલ્હી આવ્યો. મેં આરોપીને વિનંતી કરી અને હાથ જોડીને તેના પિતાની હાજરીમાં મારી દીકરી સાથે વધુ સારું વર્તન કરવા વિનંતી કરી.બંનેએ ખાતરી આપી હતી કે ભવિષ્યમાં કંઈ નહીં થાય."

(ફરિયાદી સાક્ષી ૧૨, મદન લાલ)

" હું ૫ થી ૭ ઓક્ટોબર, ૧૯૭૬ દરમિયાન લખનઉમાં તેની પરિષદમાં ભાગ લેવા ગયો હતો.ત્યાં મદનલાલના મોટા ભાઈ છાનુ લાલે મને ફરિયાદ કરી હતી કે રામ અવતાર:આરોપી મધુ સાથે

દુર્વ્યવહાર કરી રહ્યો હતો અને મારે આ મામલે તપાસ કરવી જોઈએ. પછી મેં તેને કહ્યું કે તે કિસ્સામાં છાનુ લાલે મારી પાસે ફરિયાદ ન કરી હોત. પછી તેણે મને ખાતરી આપી કે તે આરોપીને યોગ્ય વર્તન કરવા માટે કહેશે અને ભવિષ્યમાં કોઈ ફરિયાદ થશે નહીં.

(ફરિયાદી સાક્ષી ૧૩, સોહન લાલ વર્મા)

વિવિધ ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષીઓના પુરાવાઓમાંથી ઉપરોક્ત અવતરણો દર્શાવે છે કે બંને પક્ષોના સંબંધીઓએ આરોપી અને મૃતકના સંબંધોમાં સુમેળ લાવવા માટે તેમના શ્રેષ્ઠ પ્રયાસો કર્યા હતા અને આરોપીના પિતાને વચન આપવામાં આવ્યું હતું કે તેનો પુત્ર ભવિષ્યમાં યોગ્ય રીતે વર્તશે. આ કેસની એક ઉત્કૃષ્ટ વિશેષતા એ છે કે જ્યારે મૃતક તેના સાસુ-સસરા પાસેથી તેણીને મળેલી સારવારથી સંપૂર્ણપણે સંતુષ્ટ હતો, તેમ છતાં આરોપી એટલો મક્કમ હતો કે તે ભાગ્યે જ તેના માતાપિતાની સલાહ સાંભળશે અથવા કોઈ ધ્યાન આપશે.

અન્ય એક સંજોગો જે ફરિયાદી પક્ષના કેસને લગભગ નિર્ણાયક રીતે સાબિત કરે છે તે ફરિયાદી સાક્ષી ૧, શ્રી કૃષ્ણ અવતારનો પુરાવો છે, જે મુજબ, આરોપીએ તેના ઘરે ૯ થી ૯:૩૦ વાગ્યાની વચ્ચે દુર્ભાગ્યપૂર્ણ રાત્રે તેને જોયો હતો અને આ સંબંધમાં તે આ રીતે કહે છે:

"જ્યારે હું લગભગ ૯ અથવા ૯:૩૦ વાગ્યે પાછો ફર્યો. મેં આરોપીને તેના ઘરે જોયો હતો.તે સમયે તે ઘરમાં એકલો જ હતો.આરોપીનો ઓરડો ગ્રાઉન્ડ ફ્લોર પર છે જ્યારે મારો રૂમ ફર્સ્ટ ફ્લોર પર છે. જ્યારે મેં તેને જોયો ત્યારે તે પહેલા માળેથી સીડી પરથી નીચે આવી રહ્યો હતો અને ગ્રાઉન્ડ ફ્લોર પરના તેના રૂમમાં દાખલ થયો... પછી હું આરોપીના રૂમમાં દાખલ થયો જ્યાં તે અને તેની પત્ની સાથે સૂતા હતા અને મધુનો મૃતદેહ જોયો.

ફરિયાદી સાક્ષી ૧ ઘટનાના સ્થળેથી મળેલા લેખોની વધુ સાક્ષી આપે છે.—

" આંક પીટ એ કફલિંકની જોડી છે. આંક પી-૧૪ એ ઓરડાના ફ્લોરમાંથી એકત્રિત કરાયેલ બંગડીઓના તૂટેલા ટુકડાઓ છે.

ફરિયાદી સાક્ષી ૨, અન્ય એક સ્વતંત્ર સાક્ષી, નાથી લાલ કહે છે કે રાત્રે લગભગ ૧ વાગ્યે જ્યારે તે લાલ દરવાજાથી તેના ઘરે આવી રહ્યો હતો, ત્યારે તેણે આરોપીને તે બાજુથી પસાર થતો જોયો અને આરોપીએ તેને કહ્યું કે તેણે ચોકીદારને કહ્યું હતું કે તે (અપીલકર્તા) જઈ રહ્યો છે અને તેના ઘરનો દરવાજો ખુલ્લો હતો.અન્ય સાક્ષી (ફરિયાદી સાક્ષી ૩) એ પ્રતિકૂળ જાહેર કર્યો હોવા છતાં, જ્યાં સુધી પતિ-પત્ની વચ્ચેના સંબંધોની વાત છે, તે સ્પષ્ટપણે જણાવે છે કે પતિ-પત્ની વચ્ચેના સંબંધો અત્યંત તણાવપૂર્ણ હતા.

અન્ય એક પરિસ્થિતિ જે ખૂબ જ મહત્વની છે અને જેને વિદ્વાન સેશન્સ જજ દ્વારા અવગણવામાં આવી હોવાનું જણાય છે તે એ છે કે ૧૭મી નવેમ્બર

૧૯૭૬ની સાંજે મુઝફ્ફર નગરથી પરત ફર્યા બાદ આરોપી પોતાના ઘરમાં રહેવાને બદલે, વિનોદ કુમારના ખોટા અને ધારેલા નામ હેઠળ નવી દિલ્હીના પહાડગંજની વિનસ હોટલમાં રોકાયો હતો અને પોતાના હાથમાં હોટલના રજિસ્ટરમાં એન્ટ્રી કરી હતી.આ આરોપીની દોષિત અંતરાત્મા દર્શાવે છે.આ આંક પ્રોસીક્યુશન સાક્ષી ૧૪/એ દ્વારા સાબિત થાય છે જ્યાં તે આ રીતે જણાવવામાં આવ્યું છે:

" ઉપરોક્ત રજિસ્ટરમાં સીરીયલ No.૫૧૮ તારીખ ૧૮.૧૧.૭૬ સામે એક એન્ટ્રી છે, જે વિનોદ કુમાર, ભારતીય ૨૩/૩, સરાફા બજાર, મુઝફ્ફર નગરને બિઝનેસ મુઝફ્ફર નગર માટે સવારે ૧ વાગ્યે નોંધવામાં આવી હતી, જે આરોપી રામ અવતાર પુત્ર રાધે લાલ, આર/ઓ ૨૭૨૧, છત્તા ગિરધર લાલ, ગલી આર્ય સમાજ, બજાર સીતા રામ, દિલ્હી દ્વારા બનાવવામાં આવી હતી અને શરૂ કરવામાં આવી હતી.

અન્ય આંતરિક પુરાવા જે આરોપી સામેના કેસને સાબિત કરે છે તેમાં બે પત્રો (એક્સ્ટ. ફરિયાદી સાક્ષી-૧૨ એ અને ૧૨ બી) મૃતક દ્વારા તેના માતાપિતાને લખવામાં આવ્યું હતું જેમાં તેણીએ તેના પિતાને તેણીને લઈ જવા વિનંતી કરી હતી કારણ કે તેનો પતિ તેની સાથે દુર્વ્યવહાર કરી રહ્યો હતો.આ પત્રોમાં તેમણે આ રીતે લખ્યું હતું:

" તમે (પિતા) મને અહીંથી લઈ જાઓ.....• (તે) મારી સાથે વાત કરવા માટે તૈયાર નથી.

(એક્સ્ટ. ફરિયાદી સાક્ષી ૧૨એ)

" મારા વિશે ઘરમાં હંમેશા ઝઘડો થતો રહે છે.પિતા અને મમી તેને સમજાવવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા છે.(તે) મારા હાથમાંથી કંઈ ખાતા-પીતા નથી અને મારી સાથે વાત પણ કરતા નથી.જ્યારે પણ હું તેને મળું છું, ત્યારે તે મને ઠપકો આપે છે.આજે તેણે મને માર માર્યો હતો અને મને ઘરની બહાર કાઢવાનો હતો પણ.મમી અને પાપ્પાએ તેને શાંત પાડ્યો. તેણે આગળ કહ્યું, "હું આ નીચ છોકરીનો ચહેરો જોવા નથી માંગતો.વધુમાં, ખુર્જવાલાઓએ મારા હિતમાં જે પણ કર્યું છે તે સારું છે.તે કહે છે કે જ્યારે હું વિધવા થઈશ ત્યારે ઓછામાં ઓછા તેઓ (માતા-પિતા) મને લઈ જવા આવશે. તે કહે છે કે ભગવાન આવે તો પણ તે સહમત નહીં થાય અને મને કોઈ પણ કિંમતે તેની સાથે નહીં રાખે. તમે આ પત્રને તારની જેમ સમજો અને મહેરબાની કરીને તાત્કાલિક અહીં પહોંચો.હું અહીં દિવસ-રાત રડતી રહું છું અને માતા પણ સતત રડતી રહે છે.તે મને કોઈ પણ કિંમતે તેની સાથે રાખતો ન હતો અને હું પણ હવે અહીં રહેવા માંગતો નથી. આ પત્ર લખતી વખતે હું રડી રહ્યો છું.પ્રિય પપ્પા, કૃપા કરીને શક્ય તેટલી વહેલી તકે આવો.

(ફરિયાદી સાક્ષી ૧૨-બી) નું પ્રદર્શન કરો

એક્સ્ટ ઉપરાંત. ફરિયાદી સાક્ષી ૧૨-એ અને ૧૨-બી, વધુ એક પત્ર તે ઘરમાંથી મળી આવ્યો હતો જ્યાં હત્યા થઈ હતી પરંતુ તે પોસ્ટ કરી શકી ન હતી.

ફરિયાદી સાક્ષી ૧૮, કાંશી રામ, સબ ઇન્સ્પેક્ટર, તેમના નિવેદનમાં જણાવ્યું હતું કે આરોપીની વ્યક્તિગત શોધમાંથી રૂ. ૫. ૫૦ મેરઠથી દિલ્હીની એક ટિકિટ મળી આવી હતી અને આરોપીનો શર્ટ અને બાનિયન પાંચ ઉતારવામાં આવ્યો હતો અને તેણે (ફરિયાદી સાક્ષી ૧૮) આરોપીના બાનિયનને પોલીસ કસ્ટડીમાં લીધો હતો, જેની આગળની બાજુએ લોહીના ડાઘા હતા.

પુરાવાનો છેલ્લો ભાગ જે પાંચ મહત્વપૂર્ણ છે અને જેને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા સંપૂર્ણપણે છુપાવવામાં આવ્યો છે તે છે તૂટેલી બંગડીઓ અને કફ લિંક્સની જોડી જે દર્શાવે છે કે ગળું દબાવી દેવા દરમિયાન મૃતકએ સખત પ્રતિકાર કર્યો હોવો જોઈએ.

ઉપર ચર્ચા કરાયેલા સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, એવું ન કહી શકાય કે આરોપી સામેનો કેસ સાબિત થયો નથી.ઉપર જણાવેલી પરિસ્થિતિઓની વિવિધ સાંકળોને તેમની સાથે ગાઢ રીતે જોડાયેલા અન્ય સંજોગોથી અલગ કરીને ધ્યાનમાં લેવી આપણા માટે શક્ય નથી.આ તે છે જ્યાં ટ્રાયલ કોર્ટ ખોટી થઈ છે અને મૂળભૂત રીતે ખોટો અભિગમ અપનાવ્યો છે.ઉપર જણાવેલા સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, અમારો સ્પષ્ટ અભિપ્રાય છે કે ટ્રાયલ કોર્ટનો ચુકાદો માત્ર કાયદાકીય રીતે જ ખોટો નથી પણ સંપૂર્ણપણે વિકૃત પણ છે.સંજોગો અને

સાક્ષીઓના સ્વીકારને ધ્યાનમાં રાખીને, આરોપી સામેનો કેસ વાજબી શંકાની બહાર સાબિત થાય છે અને આ એવો કેસ નથી જ્યાં બે મંતવ્યો વાજબી રીતે શક્ય હોય.

નિષ્કર્ષ પર પહોંચતા પહેલા આપણે અવલોકન કરી શકીએ છીએ કે જ્યાં પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવાઓ એકબીજા સાથે જોડાયેલા સતત સંજોગોની સાંકળ ધરાવે છે, ત્યાં અદાલતે આરોપીઓને નિર્દોષ જાહેર કરતા અથવા દોષિત ઠેરવતા પહેલા ફરિયાદી પક્ષની આગેવાની હેઠળના સમગ્ર પુરાવાની સંચિત અસર લેવી પડશે.

ઉપર આપેલા કારણોસર, અમે ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા લેવામાં આવેલા દૃષ્ટિકોણ સાથે સંપૂર્ણ સંમત છીએ અને અમને તેમાં દખલ કરવાનું કોઈ કારણ દેખાતું નથી.તે મુજબ અપીલ રદ કરવામાં આવે છે.જો અપીલકર્તા જામીન પર હોય, તો તે હવે આત્મસમર્પણ કરશે અને તેને કસ્ટડીમાં લેવામાં આવશે અને સજાનો બાકીનો ભાગ ભોગવવા માટે જેલમાં મોકલવામાં આવશે.

અરજી ફગાવી દેવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.